

Tänään iltapäivällä 14-17

Muistakaa tehdä pohjia etsiharjoitukseen: Vähintään muutamia/hlö, riippuen koosta MATERIAALIT YLÖS!
(meillä myös pesukoneessa värjättyjä etsipohjia tarjolla)

Remazol-väreillä

Mallikirjat ja näytteet värikeitissä

Maalattuja (yksi/monivärisiä), liemivärjättyjä, painettuja
(avokaaviolla/kuviokaaviolla)

Kiinnitettyjä, viimeistyspestyjä ja kuivia

Lisäksi valmistelkaa maanataille Epsonilla tulostettavat M-kokoiset (45x50 cm) pohjat -> MM puuvillasatiini ja lisalmenkangastukku puuvillabatisti. (kankaanleveydestä tulee pohjat kolmelle)

Muistakaa kanssa kaavion valotus aika tänään ilpapäivällä

Pigmenttivärit ja reaktiivivärit
KERTAUSTA JA UUTTA

PIGMENTTIVÄRIT JA ERIKOISPIGMENTIT

PIGMENTTIVÄRIT (VM II: 85-109)

- Perusmuodossaan läpikuultavia, eli yhdistettynä kuultopainopastaan pohjakankaan väri kuultaa läpi ja päällepainatus tuottaa uusia sävyjä.
- Peittävä jälki saadaan valitsemalla peittävä painopasta tai kuultopastan ja peittopastan yhdistelmä.
- Täysväri 10-60g/kg (Värikohtaiset täyden värin määrät: VM II: 94, tuoteselosteesta sekä täysväripurkista). Täysvärin (tai muun suuremman määrän) valmistus sähkövatkaimella.
- Vaaleammat värit kannattaa tehdä laimentamalla täysväriä painopastalla.
- Väri kiinnitetään kuivalla kuumakiinnityksellä, jossa painopastan sisältämä binderi aktivoituu ja sitoo värin ja apuaineiden kuiva-aineet kankaaseen. Esim. lämpöprässi: 140-160 astetta 3 x 15 sekuntia.
- Ilmoita pigmenttivärin värinvoimakkuus g/kg

ERILAISIA VÄREJÄ

KUULTOVÄRIT

- Perusmuodossaan läpikuultavia, eli yhdistettynä kuultopainopastaan pohjakankaan väri kuultaa läpi ja päällepainatus tuottaa uusia sävyjä. Peittävä jälki saadaan valitsemalla peittävä painopasta tai kuultopastan ja peittopastan yhdistelmä.

HELMIÄISVÄRIT

- Painetaan helmisäispohjapastan kanssa, jossa binderiä on noin kaksinkertainen määrä kuultoväreihin verrattua.
- Väriksen helmisäishohteen saavuttamiseksi helmisäispigmenttiä voidaan myös lisätä kuultoväreihin, tai kuultoväripigmenttiä helmisäisväriin. (Pitäen mielessä kuultopastan pienemmän binderimäärän).
- Täyden värin määrä 100-150g/kg.
- Harvahko seulakangas paras.

NEONVÄRIT

- Kirkkaita pigmenttivärejä, joiden täysvärimäärä on noin 40-50g/kg.
- Painetaan helmisäispastalla, jossa enemmän binderiä.

GLITTERIT

- Kiinnitetään liimapastan (Melting Base) avulla.
- Liimapasta painetaan kankaalle ja glitter ripotellaan pinnalle ja annetaan kuivua.
- Kiinnitys silikoni/leivinpaperin kanssa prässissä.
- Voit lisätä glitteriä myös pastaan, mutta hiukkasten pysyvyys jää epätasaiseksi ja lopputuloksen hankauksenkesto on silloin heikko.

Omia materiaaleja voi ostaa esim:

SERIVÄRI

Hämeentie 155 B, 4. kerros

Myymälässä tuotteista 10% opiskelija-alennus

ERILAISIA PASTOJA

KUULTOPASTA / A5001

- Pastaan lisätään haluttu väri.
- Läpikuultavia värejä ja päällepainatus tuottaa uusia sävyjä.
- Voidaan painaa myös ilman väriä jolloin siitä jää ”rasvajälki”/ tekstuuriro.
- Voidaan ohentaa yleisohenteella (STO-10).

PEITTOPASTA (OPAQUE) / XP1001

- Pastaan lisätään haluttu väri.
- Peittävä jälki, sopii esim. värillisille ja tummille pohjille.
- Voidaan ohentaa kuultopastalla (jopa 1:1 on vielä suht. peittävä) tai yleisohenteella (STO-10).

VALKOINEN PAINOVÄRI/PEITTOVALKOINEN / K3020

- Pigmenttiväreihin kuuluu valkoinen väri, jota ei ole minkään muun väriluokan väreissä.
- Voidaan painaa sellaisenaan tai lisätä värejä, jolloin tuloksena on pastellimaisia sävyjä.
- Peittävä jälki, sopii esim. värillisille ja tummille pohjille.
- Voidaan ohentaa kuultopastalla (jopa 1:1 on vielä suht. peittävä) tai yleisohenteella (STO-10).

HELMIÄISPOHJAPASTA / 588

- Helmiäispigmentin (ja neonväripigmenttien) painamiseen.
- Pastassa suurempi määrä binderiä kuin kuultopastassa.
- Kuultopainopastan lisääminen himmentää kiiltoa, mutta täysvärillä voi sävyttää myös helmisäispastaa.
- Pelkässä kuultopainopastassa ei ole riittävästi binderiä kiinnittämään helmisäishiukkasia.

VALMIIT HELMIÄISPASTAT / A4000 -SARJA

Painovalmiita värillisiä pastoja, jotka sisältävät helmisäistä.

KOHOPASTAT/TURBOPASTAT /EXP 9001, EXP9020, Emotuotanto (VM II:103-104)

- Kuumentaminen turvottaa pastan kolmiulotteiseksi. Lämpöprässi: 130-140 astetta, 2x15 sek. Jos pasta ei turpoa, toista tarpeen mukaan.
- Emo turpoaa eniten, muita joutuu kuumentamaan useampaan kertaan.
- Voi sävyttää väripigmentillä tai täysvärillä, mutta väri vähentää pastan turpoamista.
- Valkoisen pastan sävyttäminen johtaa pastellimaisiin sävyihin.
- Tummat ja voimakkaat värit eivät ole mahdollisia.
- Serivärin ohje värilliseen kohopainatukseen: paina alle turbopasta, kuivatus, paina samalla kaaviolla päälle värillisellä kuulto/peittopastalla. Kiinnitys 130-140 asteessa ainakin 3 x 15 sek. ei kovaa puristusta, jotta turbo pääsee kohoamaan. -> huono pesunkesto.

LÄMPÖLIIMAPASTA / MELTING BASE AT434 ja OHENNE (VM II: 107-109)

- Folio/nukka/glitter/tms. -painantaan. Voidaan painaa myös sellaisenaan.
- Erillisiä ohjeita PKstudioissa. Lisää myös: VM II:107-109
- Pelkästään Melting Basella painaminen. Mallikansio PKstudioissa.
 - Kiinnitys prässissä silikoni/leivinpaperin kanssa 10-15 sek. 140-160 asteessa
 - Jäähdytys
 - Kiillotus: uusi kuumennus prässissä silikonipaperin (kiiltävä puoli alaspäin) kanssa.
- Folioiden ym. efektilakvojen lisäksi lämpöliimalla voi kiinnittää glitteriä/minihelmiä/tms kankaan pintaan.
- Voidaan ohentaa yleisohenteella (STO-10).

TEKSTIILILAKKA T-516

- Erillinen Serivärin ohje PKstudioissa.
- Kankaan jäykistämiseen tai esim rispaantuviin reunoihin
- Tekee pinnasta vettä ja likaa hylkivän.
- Voidaan ohentaa yleisohenteella (STO-10).
- Kiinnitetään kuten pigmenttiväri. (Serivärin ohje prässäin: 150 astetta, 2 x 15 sek.)

MUOTOLAKKA A4009

- Erillinen Serivärin ohje PKstudioissa.
- Polyuretaanilakka. Älä kuumenna yli 150 astetta!
- Sitoo hyvin erilaisia kangas- ja paperimateriaaleja toisiinsa.
- Sivele runsaasti, astettele liimattava materiaali märälle liimapinnalle, anna kuivua.
- Voidaan viimeistellä Tekstiililakalla (vähintään 1 vrk kuivatus välissä)
- Täysin kuiva 5 vrk:n jälkeen
- Voidaan ohentaa yleisohenteella (STO-10).

FOLIO/NUKKAPAINATUS

- Erillinen ohje myös PKstudioissa.
- Paina/maalaa melting base.
- Kuivatus
- Prässissä silikoni/leivinpaperin kanssa 1 x 10 sek. 160 astetta.
- Anna jäähtyä
- Aseta folio himmeä puoli liimapintaa vasten tai flokkiarkki nukkapinta liimapintaa vasten.
- Prässissä silikoni/leivinpaperin kanssa 1 x 10 sek. 160 astetta.
- Anna jäähtyä ennen ylimääräisen folion/flokki-arkin irrottamista.
- Haluttaessa: folion ”kiillotus”: prässissä silikonipaperin (kiiltävä puoli alaspäin) kanssa 1 x 5 sek. 160 astetta.

Maalaus- ja painoväreissä

värin voimakkuuden merkintä: g/kg

REAKTIIVIVÄREISTÄ

SELLULOOSAKUIDUT

- ▶ Selluloosakuidut ja selluloosamuuntokuidut värjätään emäksisissä olosuhteissa.
- ▶ Emäksen vaikutuksesta reaktiiviväri sitoutuu selluloosakuidun hydroksyyli-, eli OH-ryhmiin tiukasti kovalenttisella sidoksella.
- ▶ Emäksisessä liemessä osa väristä reagoi myös veden kanssa: hydrolyysi (→ irtoväriä)
- ▶ Irtoväriin ja apuaineiden poisto viimeistyspesuissa
 - ▶ Kylmähuuhtelulla apuaineet pois
 - ▶ Keittopesulla irtoväri pois, tippa fairya tms tarvittaessa (CV ei kannata keittää)
 - ▶ Loppuhuuhdeltu viileällä
- ▶ Täysväri yleensä n. 4% / 40g/kg, paitsi tumman siniset ja mustat jopa n. 8% / 80g/kg.

VALKUAISAINEKUIDUT

- ▶ **Villan ja silkin värjäyksessä väri kiinnittyy materiaaliin lievästi happamassa tai neutraalissa liemessä (pH 4-8).**
- ▶ Happamassa väri sitoutuu valkuaisaineen amino- ja ammoniumryhmiin.
 - ▶ Lievästi emäksisessä reaktiiviväri reagoi myös VAkuitujen hydroksyyliiryhmien kanssa.
- ▶ **Silkki värjäntyy sekä lievästi happamassa, että pH-neutraalissa ympäristössä.**
- ▶ Asteittaiset lämpötilan muutokset!
- ▶ Täysvärimäärät
 - ▶ Villa tarvitsee vähemmän väriä kuin selluloosakuidut: täysväri noin 3% / 30g/kg
 - ▶ Silkki tarvitsee enemmän väriä kuin selluloosakuidut: täysväri noin 6% / 60g/kg

ERILAISIA REAKTIIVIVÄREJÄ

VÄRIN SUBSTANTIIVISUUS = värin kyky hakeutua värjäysliemestä kuituun ja pysyä kiinnittymiskykyisenä.

- ▶ Korkeasubstantiiviset värit soveltuvat hyvin värjäykseen.
- ▶ Matalasubstantiiviset värit soveltuvat hyvin painoon.

VÄRIN REAKTIIVISUUS = värin reaktiokyky tekstiilimateriaalin kanssa.

- ▶ Korkeareaktiiviset värit sitoutuvat kuituun jo alhaisissa lämpötiloissa.
- ▶ Matalareaktiiviset värit säilyvät paremmin. Reaktiivisuutta parannetaan kuumennuksella ja/tai emäksellä.

Reaktiivivärimolekyylin 3 osaa:

- ▶ Reaktiivinen ryhmä (kuidun kanssa reagoiva osa)
- ▶ Kromofori (värillinen osa)
- ▶ Vesiliukoisuuden aikaansaava osa

Reaktiiviryhmän rakenne vaikuttaa värin ominaisuuksiin. Esim:

- ▶ Vinyylisulfoniryhmät (esim. Remazol) etsaantuvat pääsääntöisesti hyvin. Remazol väreissäkin on kuitenkin eri asteisesti etsaantuvia värejä (VM II: 122 taulukot + mallikirjat).
- ▶ Monoklooritriatsiiniryhmät etsaantuvat huonommin, mutta niilläkin eriasteisia tuloksia.

The reactivity of selected reactive dyestuffs, the structure of the reactive group and the role in colour methods

Dyestuff	The structure of the reactive group	Application area	Reactivity	Application in resist- and discharge methods
Remazol	VS vinyl sulphone	Exhaust dyeing, 40–80 °C, printing	Moderate, improves during fixing and with raising pH value	Base colour in reactive resist, dischargeable
Levafix E	DCC dichloroquinoxaline	Cold brand for dyeing	High	Base colour in reactive resist
Levafix CA	DCC	Exhaust dyeing, 40–80 °C	Moderate	Base colour in reactive resist
Levafix PN	MTC monochlorotriazin	Printing	Poor, improves during fixing	Pattern colour in reactive resist
Cibacron P	MTC	Printing	Poor, improves during fixing	Pattern colour in reactive resist

